

ных газет можна лічыць і адсутнасць на ёй яаснай, выразнай, аб'ёмнай ілюстрацыі, якая заўсёды ажыўляе любое выданне, прыцягвае ўвагу чытача. Часцей мы бачым дробныя, невыразныя, пастановачнага характару фатаграфіі.

Надзея Скараход

РЭГІЯНАЛЬНАЕ ВЯШЧАННЕ НА ПЕРШЫМ НАЦЫЯНАЛЬНЫМ КАНАЛЕ БЕЛАРУСКАГА РАДЫЁ (з выкарыстаннем метаду кантэнт-аналізу)

Стратэгія развіцця інфармацыйнага і грамадска-палітычнага вяшчання сёння прадугледжвае асваенне інфармацыйнай прасторы рэспубліканскага і міжнароднага маштабу. У структуры Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі – 5 абласных тэлерадыёаб'яднанняў. Карэспандэнты працуюць ва ўсіх рэгіёнах краіны, што дазваляе апэратыўна і ўсебакова асвятляць падзеі. Штотыднёва ўласныя карэспандэнты Беларускага радыё рыхтуюць каля 50 матэрыялаў. Працуюць не толькі ва ўсіх абласцях краіны, але і ў Расіі, Польшчы, дзяржавах Балтыі, ва Украіне.

У 2004 годзе для інфармацыйных і аналітычных праграм «Радыёфакт», «Пастфактум», «Падзеі: факты і каментарыі», «Навіны», «Тэма дня», «Сельская раніца», «Беларускае – лепшае», «Беларусь – Расія» абласнымі ТРК падрыхтавана 778 матэрыялаў рознай тэматычнай накіраванасці, што ў агульным аб'ёме інфармацыйнага вяшчання складае каля 25 %: Брэсцкая ТРК падрыхтавала – 125 матэрыялаў, Віцебская – 234, Гомельская – 169, Гродзенская – 112, Магілёўская – 138.

Летась гэты паказчык значна ўзрос у асноўным з-за пераходу да кругласутачнага вяшчання. Павялічыліся аб'ёмы вяшчання, а значыць і запатрабаванасць у матэрыялах, у тым ліку рэпартажах з рэгіёнаў краіны. У верасні 2006 года на Беларускам радыё пачаўся новы вяшчальны сезон. Можна параўнаць перыядычнасць выхаду ў эфір матэрыялаў рэгіянальных карэспандэнтаў на Першым нацыянальным канале Беларускага радыё (інфармацыйнае і грамадска-палітычнае вяшчанне). Час, выбраны для параўнання, – ліпень-жнівень (вяшчальны сезон 2005–2006) – верасень-кастрычнік (пачатак новага сезону 2006–2007 года).

У ліпені-жніўні выйшла каля 60 матэрыялаў рознай тэматычнай на-

кіраванасці. Напрыклад, арганізацыя летняга адпачынку, ход уборачнай кампаніі, ліквідацыя наступстваў урагану ў вобласці, акцыя «Красуй, Беларусь!» (Гомель, А. Сенцюрэў), рэалізацыя праграм энергазберажэння, падрыхтоўка школ да новага навучальнага года (Брэст, А. Макарэвіч, І. Клімук), рэканструкцыя абласной дзіцячай бальніцы, экспедыцыя «Вялікі Нёман-Нямунас», (Гродна, Д. Курчэўскі, А. Калагрыў), фестываль “Славянскі базар у Віцебску”, сацыяльнае абслугоўванне на вёсцы (Віцебск, С. Машканав, А. Ціханав), укараненне інфармацыйных тэхналогій на прадпрыемствах вобласці, новая выстава ў этнаграфічным музеі (Магілёў, І. Тарасава) і г. д.

У верасні—кастрычніку выйшла амаль на дваццаць матэрыялаў больш. Гэта абумоўлена з’яўленнем новых праграм у сетцы вяшчання на Першым нацыянальным канале Беларускага радыё.

На гадзіну па выхадных павялічыўся эфір праграмы “Раніца з Беларускім радыё”, у структуры якой спецыяльныя рэпартажы, у тым ліку і з рэгіёнаў краіны (напрыклад, работа хлебапёкаў на Маладзечанскім хлеба-заводзе Мінскай вобласці).

У штодзённым праекце “Тэма дня” 1-га верасня выйшла пяць матэрыялаў з рэгіёнаў, каб рэалізаваць галоўную ідэю: паказаць, як святкуе Дзень ведаў краіна.

Шмат рэпартажаў рэгіянальныя карэспандэнты прысвячаюць Дзяржаўнай праграме адраджэння і развіцця вёскі на 2005–2010 гады. Яны расказваюць, як ідзе будаўніцтва аграгарадкоў у Беларусі, пра адкрыццё новых школ, бібліятэк, дзіцячых садкоў.

Разам з тым у рэпартажах з глыбінкі аналізуюцца і праблемныя пытанні: некаторыя школы закрываюцца, у многіх вёсках не набіраецца дзяцей для фарміравання класаў. Як вырашаюцца гэтыя і іншыя праблемы, і расказваюць нашы карэспандэнты.

Некаторыя прапанаваныя імі тэмы захапляюць адразу: напрыклад, “Беларускі Парыж” — замалёўка нашага карэспандэнта з вёскі з аднайменнай назвай.

У новым вяшчальным сезоне ў сетцы вяшчання захаваўся выпуск навін “Мой рэгіён”. Час выхаду — 11.05 кожны дзень, акрамя выхадных. За кожнай вобласцю замацаваны пэўны дзень. Карэспандэнты збіраюць матэрыялы на працягу тыдня і прадстаўляюць аўдыторыі самыя важныя падзеі у сацыяльна-эканамічным, культурным, спартыўным жыцці вобласці.

У новым сезоне гучыць больш матэрыялаў рэгіянальных карэспандэнтаў, як за кошт павелічэння аб’ёмаў вяшчання, так большай актыўнасці саміх карэспандэнтаў.

Трэба адзначыць, што творчая падача матэрыялу журналістаў не заўсёды адпавядае ўзроўню рэспубліканскага радыё. Але, дзякуючы ўзаемадзейню карэспандэнтаў, рэдактараў, стылістаў, удасканалююцца моўны, маўленчы і творчы ўзроўні.

Запатрабаванасць у рэпартажах рэгіянальных карэспандэнтаў сёння вялікая. Стварыць поўную інфармацыйную карціну падзей у Беларусі немагчыма без іх матэрыялаў.

Высокая якасць гуказапісу, так як перадаюцца гатовыя матэрыялы на абсталяванні, спецыяльна для гэтага прыстасаваным.

Контент-анализ (от англ. contents содержание) – метод качественно-количественного анализа содержания документов с целью выявления или измерения различных фактов и тенденций, отраженных в этих документах. Особенность контент-анализа состоит в том, что он изучает документы в их социальном контексте.

Выкарыстанне метаду выбарчага апытання для распрацоўкі сеткі вяшчання на новы сезон на Першым нацыянальным канале Беларускага радыё.

Вяшчальная палітыка Беларускага радыё ў новым сезоне грунтуецца на далейшым якасным удасканаленні работы калектыву, павышэнні прафесійнага ўзроўню журналістаў і накіравана на актыўнае інфармацыйнае забеспячэнне дзяржаўнай палітыкі.

Па выніках творчага конкурсу на сезон 2006–2007 гг. зацверджана 350 праграм (у 2005–2006 гг. – 323). Сетка вяшчання канала ў радыёстанцый абноўлена ў параўнанні з мінулым вяшчальным сезонам амаль на 35%. У прыватнасці, на Першым нацыянальным канале са 115 праграм 15 новых, удасканалена – 27, астанія 73 перайшлі з мінулага вяшчальнага сезона. Захаваны прынцып вытворчасці праграм, якія адказваюць патрабаванням часу і слухачкай аўдыторыі.

Пры распрацоўцы сеткі новага вяшчальнага сезона ўлічана сацыяльна-палітычная тэматыка, якая запатрабавана ў грамадстве, а таксама меркаванні, парады, пажаданні слухачоў, якія яны выказваюць у пісьмах, тэлефанаваннях, па Інтэрнеце, падчас традыцыйных сустрэч у рэгіёнах краіны.

Так, па шматлікіх просьбах тых, хто слухае радыё раніцай (вяскоўцы, дачнікі, “жаваранкі”, работнікі начных змен) у новым вяшчальным сезоне з’явілася праграма “Раніца з Беларускай радыё” – штодзённы інфармацыйны блок, пашыраны па выхадных. У структуры праграмы новыя рубрыкі: «Спецыяльны рэпартаж», «Прэс-экспрэс» (аналіз матэрыялаў замежных СМІ), «Навіны культуры». Захаваны і пастанныя тэматычныя рубрыкі «Хроніка падзей», «Інфармацыя для дзелаваў людзей», «Агляд

прэсы», «Спартыўныя навіны», «Народны каляндар», «На сувязі дзяжурны сіноптык».

Аб запатрабаванасці праграмы сведчаць шматлікія тэлефанаванні слухачоў у эфір нават у такі ранішні час (праграма гучыць у прамым эфіры па выхадных з 5 да 8 гадзін).

У сетцы вяшчання таксама з'явіліся пашыраныя агляды перыядычнага друку “Чытаем прэсу” (9.00, 14.00). Шмат хто скардзіўся, што ў 7.40 (у гэты час агляды выходзілі раней) пачуць, што пішуць, не ўдавалася. Час змяніўся – для многіх стала зручней. У абедзенны перапынак можна дазнацца пра анонсы на заўтра.

Менавіта па просьбах слухачоў павялічаны час гучання ў эфіры праграмы «Беларусь–Расія: грані станаўлення Саюзнай дзяржавы» (па Інтэрнеце прыходзіць шмат пільмаў з Расіі) і публіцыстычнага праекта «Помні імя сваё...».

Значная ўвага па-ранейшаму надаецца пытаннем рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы адраджэння і развіцця вёскі. Гэтай тэматыцы прысвечаны спецыялізаваныя праекты «Сельская раніца», «Беларуская вёска. Час адраджэння», «Падворак». Жыхары сельскай мясцовасці вельмі актыўна выказваюць свае пажаданні па напаўненні праграм і часта самі становяцца іх удзельнікамі.

Папулярныя праекты Першага нацыянальнага – інфармацыйна-аналітычныя праграмы «Радыёфакт», «Пастфактум», «Падзеі: факты і каментарыі», аналітычныя праграмы «Дэмакратыя – улада народа», «Дыялог», «Прамая лінія», «Палітыка», «Дзяржаўны інтарэс», «Без бар'ераў», «Актуальны мікрафон», «Вертыкаль», «Кніга скаргаў», «Радыё.ВУ», «Беларусь і свет», «Эканамічны курс» у новым сезоне захаваны. Сярод новых значных праектаў: грамадска-палітычная праграма «Акцэнты», «Дзеці Беларусі» (перадача аб рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы «Дзеці Беларусі»). «Зваротная сувязь» – праграма новага вяшчальнага сезона, якая задумана як інтэрактыўны інфармацыйна-аналітычны праект пра работу Беларускага радыё па пільмах і зваротах радыёслухачоў. Шмат пільмаў атрымлівае таксама творчая група праграмы «Кніга скаргаў».

Галоўная мэта вяшчальных сезонаў, зразумела, – удасканаленне работы радыё, творчае развіццё журналістаў, пашырэнне аўдыторыі. Таму часта, для таго, каб дазнацца, што хвалюе слухачоў, якая тэматыка найбольш запатрабавана, выкарыстоўваецца метада выбарачнага апытання.

Выбарка з генеральнай сукупнасці (група людзей, якая вывучаецца) – гэта ў нашым выпадку найбольш актыўныя слухачы Першага нацыя-

нальнага канала Беларускага радыё. Яны пастаянна пішуць, дастаткова ведаюць аб праграмах, вядучых, прыходзяць на сустрэчы з творчым калектывам канала ў рэгіёнах Беларусі, карыстаюцца электроннай поштай, тэлефануюць.

Падкрэсю, пры распрацоўцы сеткі вяшчання спецыяльных апытанняў сярод слухачоў Першы нацыянальны канал не праводзіць. Да меркаванняў прыслухоўваюцца пры звароце людзей на радыё, па тэлефоне, у пісьмах, e-мэйлах, пры рэгулярных сустрэчах у рэгіёнах краіны. Улічыць меркаванне ўсіх не магчыма, таму выяўляюцца пэўныя тэндэнцыі, якія знаходзяць адлюстраванне ў сетцы вяшчання новага сезона.

Тэмы ім заказваюць, або яны прапануюць самі.

Асобных спецыяльных карэспандэнтаў у рэгіёнах няма, яны працуюць для сваёй кампаніі і для рэспубліканскага радыё адначасова.

Барыс Стральцоў

АСНОВА АГУЛЬнай МАДЭЛІ АНАЛІТЫЧНЫХ ЖАНРАЎ

Літаратурная творчасць увогуле, у тым ліку і журналісцкая, грунтуецца на творчых метадах і жанравых мадэлях. Жанры – першааснова твораў усіх відаў і тыпаў. Найбольш выразна гэта норма праяўляецца ў журналісцкай творчасці, якая адлюстроўвае стан і рух канкрэтных жыццёвых рэалій. Аднак пры распрацоўцы тэмы аўтар, грунтуючыся на асаблівасцях канкрэтнай жанравай мадэлі, у залежнасці ад характару аб’екта адлюстравання, складанасці тэмы, глыбіні даследавання і задачы, на вырашэнне якой скіраваны твор, свой аналітычны маналог дапаўняе элементамі іншых жанраў. Іншым разам, найбольшы эффект увогуле дасягаецца праз камбінаваны тэкст, у якім творчую першааснову складаюць некалькі жанраў.

Тым не меней, пры любым спалучэнні жанравых кампанентаў, пры самым складаным тэкставым камбінаванні павінны захоўвацца асноўныя нормы падрыхтоўкі журналісцкай аналітыкі.

Пры вызначэнні гэтых нормаў будзем арыентавацца на самыя распаўсюджаныя і ўстойлівыя аналітычныя жанры – карэспандэнцыю і артыкул.

Аб’ектамі адлюстравання пры метадазе інтэрпрэтацыі, які ахоплівае групы аналітычных і мастацка-публіцыстычных жанраў, з’яўляецца сітуацыя, працэсы ва ўсіх сферах жыццядзейнасці грамадства і людзі, якія, кіру-